

Van turf naar landbouw en veeteelt

Rond 1250 werden blijkens verschillende oorkondes gronden verkocht aan de monniken van Aduard en het Heilige Geest Gasthuis te Groningen. Zij gingen turf steken in onder andere de Annervenen. De stad Groningen had de turf in grote hoeveelheden nodig als brandstof. De Hunze was de waterweg waarlangs de handel werd afgevoerd. Deze ontginning was de aanzet tot de vorming van een landbouwgebied ten oosten van de Hunze, want de overgebleven dalgronden werden weer bezit van de boermarkte. Wijken zorgden voor de afwatering van het waterrijke gebied. De zandrug die ten oosten langs de Hunze slingerde, vormde een natuurlijke weg waarlangs men boerderijen bouwde. Nog steeds bepaalt deze weg het karakter van Oud-Annerveen, Spijkerboor en Nieuw-Annerveen. De eerste boeren hadden hun bestaan in het turfgraven met daarbij landbouw en veeteelt. Naarmate er meer veen afgegraven was, kwam de nadruk op de landbouw te liggen. Op kleine, smalle lapjes grond verbouwden ze erwten, bonen, rogge, gerst en haver. Bemesting gebeurde met huisvuil (stratendrek) dat uit de stad Groningen werd aangevoerd en door mest uit de potstallen van schapen. Paarden waren belangrijk om werk mee te verrichten op het land en voor het vervoer van de oogst.

Koeien waren belangrijk om hun melk. Varkensmarkten zorgden in Spijkerboor van 1850 tot 1900 voor veel handel. De komst van de kunstmest na 1880 bracht grotere opbrengsten in de landbouw. Naast rogge, gerst en suikerbieten werden hier de fabrieksaardappelen belangrijk. Aardappelmeelfabrieken en kleine zuivel-fabriekjes verzezen in de omgeving. Het vervoer van de producten geschiedde steeds meer over de weg. De wijken begonnen een obstakel te worden. De behoefte aan grotere aaneengesloten stukken land nam toe. De Herinrichtingswet Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkoloniën van 1977 zorgde ervoor dat zoveel mogelijk land samengevoegd werd rondom de land-bouwbedrijven en dat de kavels op afstand tot grotere gehelen werden herschikt. Ook bij veeteeltbedrijven kwam het land rondom het bedrijf te liggen. Van gemengde bedrijven was geen sprake meer. Veel kleine bedrijven zijn inmiddels gestopt en het aantal boeren in de drie dorpen is anno 2006 op twee handen te tellen. Het landschap wordt nog steeds bepaald door akkers en weilanden, maar sinds enkele jaren langs de Hunze ook door natuur-ontwikkeling, zoals de hermeandering, in combinatie met waterwinning.

Colofon:

Dit project is financieel mogelijk gemaakt door de Gemeente Aa en Hunze, Rabobank Aa en Hunze te Gieten, Nederlandse Aardolie Maatschappij te Assen en Installatiebedrijf S. de Jonge te Nieuw Annerveen. Medewerking is verleend door het Waterschap Hunze en Aa's te Veendam.

Vormgeving en realisatie: Print Studio Zeven, Tynaarlo.

Foto's: Frans de Jong, Mieke Sipma en uit het Dorpsomgevingsplan.

Redigeren van de tekst: Fred Wolthuis.

Getekende kaarten: Aaltje de Jonge.

Routeontwerp en teksten: Aaltje de Jonge, Gea de Boer, Hannie Goudswaard.

De werkgroep heeft gebruik gemaakt van: het artikel "Trekvogels en wintervogels in de omgeving van Spijkerboor, Oud- en Nieuw Annerveen" (Rens Penninx, januari 2006); het boek Drents Daip blijf allid stromen (1993); het Dorpsarchief van Annerveen/Spijkerboor; het informatiebord van het Drentse Landschap in de Duunsche Landen.

Dorpsommetjes

Eén van de doelen in het dorpsomgevingsplan van Nieuw Annerveen, Oud Annerveen en Spijkerboor was het maken van dorpsommetjes. Het in kaart brengen van kleine wandelingen in en rond de drie dorpen om te laten zien dat er in 'het andere dorp' ook veel mooie plekjes te vinden zijn én om de kennis van het gebied te vergroten. De vereniging Dorpsbelangen Annerveen/Spijkerboor richtte een werkgroep in. Bijgestaan door de medewandelaars Gezienna Völlink, Mina Hovenkamp en Hennie Leijtens zijn vele wandelingen gemaakt om ten slotte tot 9 definitieve routes te komen: drie voor elk dorp. De duur van de routes varieert van drie kwartier tot anderhalf uur. Naast de puntsgewijze routeaanduiding zijn korte beschrijvingen opgenomen van interessante punten in de dorpen. Op de achterzijde zijn onderwerpen beschreven die extra aandacht verdienen. De werkgroep wenst de inwoners en hun gasten veel wandelplezier.

Spijkerboor, Oud en Nieuw Annerveen, 2006.

Het wandelen van de routes geschiedt op eigen risico.

Veranderingen in de routes na 2006 worden gepubliceerd op de website www.spijkerboor.nl onder het kopje dorpsbelangen.

Duur:
ongeveer 1½ uur.

Start:
Op de Tolweg bij huisnummer 40.

Routebeschrijving:

Oud Annerveen

1. Ga tegenover Tolweg 40 de weg naar de NAM-locatie in.

*De aanleg van de **NAM-locaties** in het begin van de jaren 70, bracht veel zwaar verkeer met zich mee. De Tolweg werd verbreed en geasfalteerd en er werd een nieuwe weg aangelegd richting de locatie. Het geheel werd gefinancierd door de NAM.*

2. Haakse bocht naar links volgen.
3. Doorlopen tot aan bosperceel aan de rechterkant.
4. Halverwege het bos bij bordje met informatie over het kunstwerk 'Diepe Gronden' rechts het bos inslaan.
5. Waterloop aan de linkerhand houden. Laat u verrassen door het kunstwerk.

'Diepe gronden' is de naam van een kunstobject. Het is één van de kunstwerken die geplaatst zijn in verband met het 300-jarig bestaan van de Semslinie, de scheidslijn tussen de provincies Groningen en Drenthe. In plaats van 'Diepe gronden' was 'Het monster van Oud Annerveen' ook een geschikte naam geweest voor het kunstobject. Laat u vooral verrassen.

6. Bij de tweede duiker over het water naar links naar een bankje.
7. Nu teruglopen langs het water (weer aan de linkerhand!) en eerste pad rechts langs dwarsslot (alternatief: teruglopen over duiker en via slingerpad door het populierenbos teruglopen).
8. Sloot volgen en aan het einde linksaf langs bosrand lopen.

*Rechts ziet u een **geaccidenteerd terrein**. In de voorlaatste ijstijd werd smeltwater via de OerHunze van Oost-Groningen afgevoerd naar zee. Keileem zette zich af op de bodem. De wind vulde het dal op met leem en zand. Hierdoor zijn de lichte golvingen in het landschap ontstaan*

9. Einde pad op betonweg linksaf.
10. Deze weg volgen, haakse bocht naar rechts nemen en doorlopen tot aan de Tolweg.

